

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

[Γλώσσα και κοινωνικοποίηση]

Ο πρώτος κώδικας επικοινωνίας, δηλαδή η μητρική γλώσσα, είναι κοινωνικός θεσμός. Αυτό σημαίνει ότι η γνώση της μητρικής γλώσσας και η καλή χρήση της είναι το κυριότερο μέσο ένταξης στην κοινότητα, εφόσον αποτελεί τη **βασικότερη** προϋπόθεση για επικοινωνία και για δημιουργία σωστών και ολοκληρωμένων σχέσεων με τα υπόλοιπα μέλη. Χρησιμοποιούμε την ομιλία για να έρθουμε σε επαφή με τους άλλους. Για να μην είμαστε μόνοι ή αποξενωμένοι. Και από την άποψη αυτή, η κατάκτηση της γλώσσας μας βοηθάει να αποφύγουμε την απομόνωση.

Κι ακόμα, ο κοινωνικός χαρακτήρας της γλώσσας υποδηλώνει ότι πρόκειται για ένα σύστημα το οποίο λειτουργεί πέρα και πριν από τα συγκεκριμένα άτομα. Κάθε νέος άνθρωπος υποχρεώνεται να μαθαίνει και να χρησιμοποιεί τη μητρική του γλώσσα, γιατί σε αντίθετη περίπτωση διατρέχει τον κίνδυνο της περιθωριοποίησης ή και της απόρριψής του από την ομάδα. Και από την άποψη αυτή η κατάκτηση της μητρικής του γλώσσας δεν είναι απλώς μια ευγενική πρόσκληση προς το κάθε νέο άτομο αλλά, μέσα σε **ορισμένα** πλαίσια, πρέπει να νοείται ως κοινωνική επιταγή¹. Έτσι, η κοινωνικοποίηση του ατόμου και η επικοινωνία του με τα άλλα άτομα της γλωσσικής κοινότητας έρχεται ως **αποτέλεσμα** της κατάκτησης της μητρικής του γλώσσας, αλλά και **ταυτόχρονα** αποτελεί το αίτιο για περαιτέρω καλλιέργεια και **βελτίωση** της γλωσσικής του ικανότητας.

Η σχέση όμως μεταξύ ατόμου και γλώσσας δεν πρέπει να θεωρηθεί ως μονόδρομος, ως πλήρης δηλαδή υποταγή του ατόμου στον κώδικα του κοινωνικού συνόλου. Όπως, βέβαια, είναι φυσικό, κατά την πρώτη περίοδο κατάκτησης της γλώσσας από το άτομο, στην οποία μπαίνουν οι βάσεις της κοινωνικοποίησής του, υπάρχει σίγουρα η έννοια της υποταγής του στην κοινωνική απαίτηση. Όμως, σε ένα δεύτερο στάδιο ανοίγεται μια ευρεία προοπτική που του παρέχει δυνατότητες για ελεύθερη προσωπική του έκφραση. Στο πλαίσιο, επομένως, της χρήσης της μητρικής γλώσσας το κάθε άτομο δημιουργεί το προσωπικό του ύφος και προβάλλει την ατομικότητά του, παρά το γεγονός ότι η γλωσσική

¹ επιταγή: προσταγή, διαταγή

επικοινωνία στηρίζεται σε ένα φαινόμενο που δημιουργείται και λειτουργεί με κανόνες και αρχές, οι οποίες καθιερώνονται από το κοινωνικό σύνολο.

N. Μήτσης. (1996). *Διδακτική του γλωσσικού μαθήματος. Από τη γλωσσική θεωρία στη διδακτική πράξη*, 39-40. Αθήνα: Gutenberg (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. (Μονάδες 15)

A1. Γιατί, σύμφωνα με το κείμενο, η γνώση της μητρικής γλώσσας συμβάλλει στην ελεύθερη προσωπική έκφραση του ατόμου; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. (Μονάδες 10)

A2. Να δώσετε από έναν πλαγιότιτλο στην πρώτη παράγραφο (Ο πρώτος κώδικας... απομόνωση) στη δεύτερη παράγραφο (Κι ακόμα ... ικανότητας) του κειμένου.

(μονάδες 10)

B1. (Μονάδες 10)

B1.α. Να γράψετε μία συνώνυμη λέξη ή ισοδύναμη φράση για καθεμιά από τις λέξεις με την **έντονη γραφή**, με βάση τη σημασία τους στο κείμενο: **βασικότερη, ορισμένα, αποτέλεσμα, ταυτόχρονα, βελτίωση.**

(μονάδες 5)

B1.β. Να δημιουργήσετε μία πρόταση χρησιμοποιώντας καθεμιά από τις συνώνυμες λέξεις ή ισοδύναμες φράσεις.

(μονάδες 5)

B2. (Μονάδες 15)

B2. Ο συγγραφέας, στην πρώτη παράγραφο (Ο πρώτος κώδικας..... απομόνωση) του κειμένου, χρησιμοποιεί σε ορισμένες προτάσεις στοιχεία προφορικού λόγου.

1. Να επισημάνετε τις προτάσεις αυτές.

(μονάδες 6)

2. Να επαναδιατυπώσετε τις προτάσεις με τρόπο ώστε το ύφος να γίνει πιο επίσημο.

(μονάδες 9)